

**Ustawa o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich
z dnia 7 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 150, poz. 1249)**

tj. z dnia 8 kwietnia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 577)

tj. z dnia 20 maja 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 792)

tj. z dnia 16 października 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 2047)

(zm. Dz.U. z 2018 r. poz. 2124, Dz.U. z 2018 r. poz. 650)

Art. 1 [Zakres przedmiotowy ustawy]

1. Ustawa określa zasady:

- 1) stosowania dopłat do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych w rolnictwie;
 - 2) zawierania i wykonywania umów obowiązkowego ubezpieczenia upraw od określonego ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych w rolnictwie, zwanych dalej „umowami ubezpieczenia obowiązkowego”;
 - 3) udzielania dotacji celowej na pokrycie części odszkodowań z tytułu szkód spowodowanych przez suszę.
2. Dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, zwane dalej „dopłatami”, oraz dotacja, o której mowa w ust. 1 pkt 3, są realizowane ze środków budżetu państwa ustalonych w ustawie budżetowej, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw rolnictwa.

Art. 2 [Definicje pojęć] Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) gospodarstwo rolne - obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, a także obszar takich gruntów, niezależnie od powierzchni, jeżeli jest prowadzona na nim produkcja rolna stanowiąca dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych;
- 2) producent rolny - osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, w której posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne, prowadzącą działalność rolniczą, o której mowa w art. 4 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz.Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1307/2013”.

Art. 3 [Dopłaty do składek]

1. Ze środków budżetu państwa są udzielane dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia:

- 1) upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne lub
- 2) bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę oraz w wyniku uboju z konieczności - zwanych dalej „umowami ubezpieczenia”.

1a. (uchylony)

2. Szkody spowodowane przez:

1) (uchylony)

2) huragan - oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;

3) powódź - oznaczają szkody powstałe wskutek:

- a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących lub stojących,
- b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
- c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich;

4) deszcz nawalny - oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności o wartości co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego;

5) grad - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;

6) piorun - oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia;

7) (uchylony)

8) obsunięcie się ziemi - oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:

- a) zapadanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie,
- b) usuwanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;

9) lawinę - oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórskich mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota;

10) suszę - oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb;

11) ujemne skutki przezimowania - oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmażeniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

11a) przymrozki wiosenne - oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0 °C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

12) ¹⁾ ubój z konieczności - oznaczają szkody spowodowane w wyniku uboju zarządzanego przez lekarza weterynarii, dokonanego w następstwie zdarzeń losowych określonych w pkt 2-6, 8 i 9.

3. Umowa ubezpieczenia uprawy obejmuje uprawy roślin, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uprawianych w plonie głównym, przy czym za plon główny uznaje się w przypadku:

- 1) buraków cukrowych - korzenie buraka;
- 2) kukurydzy przeznaczonej na paszę - kolby i nadziemne części rośliny;
- 3) zbóż, rzepaku i rzepiku, kukurydzy przeznaczonej na ziarno - ziarna lub nasiona;
- 4) ziemniaków - bulwy;
- 5) warzyw gruntowych - części warzyw gruntowych przeznaczone do konsumpcji;
- 6) drzew i krzewów owocowych oraz truskawek - owoce lub całe nasadzenia;
- 7) chmielu - szyszki;
- 8) tytoniu - liście;
- 9) roślin strączkowych - nasiona.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, mając na uwadze warunki agrometeorologiczne i glebowe w poszczególnych województwach.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza, w drodze obwieszczenia, w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa, w okresie od dnia 21 maja do dnia 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu, wskaźniki klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, na podstawie danych przekazanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy.

Art. 4 [Zawarcie umowy]

1. Wnioski o zawarcie umów ubezpieczenia są składane przez producentów rolnych w zakładach ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat, o których mowa w art. 9 ust. 1.

2. Zakłady ubezpieczeń zawierają umowy ubezpieczenia z producentami rolnymi do wyczerpania w danym roku limitu dopłat, których wysokość dla danego zakładu ubezpieczeń określa się w umowach w sprawie dopłat, o których mowa w art. 9 ust. 1.

3. Umowy ubezpieczenia są zawierane na okres do 12 miesięcy.

4. Jeżeli po zawarciu przez producenta rolnego umowy ubezpieczenia posiadanie gospodarstwa rolnego przeszło na innego producenta rolnego, prawa i obowiązki producenta wynikające z umowy ubezpieczenia przechodzą na tego producenta. Umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że producent rolny obejmujący gospodarstwo rolne w posiadanie wypowie ją przed upływem 30 dni od dnia objęcia gospodarstwa rolnego w posiadanie. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia rozwiązuje się ona z upływem 30 dni następujących po dniu objęcia gospodarstwa rolnego w posiadanie.

Art. 5 [Wysokość dopłat]

1. Dopłaty są wypłacane przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

2. Dopłaty wynoszą, w przypadku ubezpieczenia upraw albo zwierząt od wszystkich rodzajów ryzyka, o których mowa odpowiednio w art. 3 ust. 1 pkt 1 albo 2:

1) do 65% składki z tytułu ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe ubezpieczenia od ubezpieczenia upraw od wszystkich rodzajów ryzyka, o których mowa w tym przepisie, nie przekraczają 9% sumy ubezpieczenia, a w przypadku:

- a) upraw prowadzonych na użytkach rolnych klasy V - nie przekraczają 12% sumy ubezpieczenia tych upraw,
- b) upraw prowadzonych na użytkach rolnych klasy VI - nie przekraczają 15% sumy ubezpieczenia tych upraw;

2) do 65% składki z tytułu ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2, jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe ubezpieczenia od ubezpieczenia zwierząt od wszystkich rodzajów ryzyka, o których mowa w tym przepisie, nie przekraczają 0,5% sumy ubezpieczenia.

3. Sumy ubezpieczenia, odrębnie dla każdej uprawy rolnej i każdego zwierzęcia gospodarskiego, ustala producent rolny z zakładem ubezpieczeń w umowie ubezpieczenia, z tym że nie mogą one przekroczyć maksymalnych sum ubezpieczenia określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9.

4. W przypadku ubezpieczenia upraw albo zwierząt od wszystkich rodzajów ryzyka, o których mowa odpowiednio w art. 3 ust. 1 pkt 1 albo 2, zakłady ubezpieczeń mogą określić stawki taryfowe ubezpieczenia wyższe niż określone w ust. 2.

5. Jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe ubezpieczenia przekroczą:

1) odpowiednio 9%, 12% i 15% sumy ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, z wyłączeniem upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek, od ubezpieczenia upraw od wszystkich rodzajów ryzyka, o których mowa w tym przepisie, dopłaty przysługują w wysokości stanowiącej iloraz:

- a) iloczynu wysokości dopłat określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 10 i odpowiednio liczby 9, 12 lub 15 oraz
- b) sumy ustalonych przez zakład ubezpieczeń stawek taryfowych ubezpieczenia od rodzajów ryzyka objętych ubezpieczeniem, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, z wyłączeniem ryzyka suszy i ujemnych skutków przezimowania

- nie większej jednak niż określona w ust. 2 pkt 1;

1a) odpowiednio 9%, 12% i 15% sumy ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek, od ubezpieczenia tych upraw od wszystkich rodzajów ryzyka, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, dopłaty przysługują w wysokości określonej w ust. 2 pkt 1;

2) 0,5% sumy ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2, od ubezpieczenia zwierząt od wszystkich rodzajów ryzyka, o których mowa w tym przepisie, dopłaty nie przysługują.

6. Producent rolny może zawrzeć umowę ubezpieczenia obejmującą jeden rodzaj ryzyka albo kilka wybranych rodzajów ryzyka z tych, o których mowa odpowiednio w art. 3 ust. 1 pkt 1 albo 2.

7. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 6, dopłaty przysługują w wysokości do 65% składki z tytułu ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, lub zwierząt, o których mowa w art. 3

ust. 1 pkt 2, jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe ubezpieczenia od jednego rodzaju ryzyka lub łącznie od kilku wybranych rodzajów ryzyka nie przekroczą stawek taryfowych ubezpieczenia określonych w ust. 2, z uwzględnieniem ust. 7a i 7b.

7a. Jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe ubezpieczenia z tytułu ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, z wyłączeniem upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek, przekroczą stawki taryfowe ubezpieczenia określone w ust. 2 pkt 1, dopłaty przysługują w wysokości stanowiącej iloraz:

1) iloczynu wysokości dopłat określonej w przepisach wydanych na podstawie ust. 10 i odpowiednio liczby 9, 12 lub 15 oraz

2) sumy ustalonych przez zakład ubezpieczeń stawek taryfowych ubezpieczenia od rodzajów ryzyka objętych ubezpieczeniem, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, z wyłączeniem ryzyka suszy i ujemnych skutków przezimowania

- nie większej jednak niż określona w ust. 2 pkt 1.

7b. Jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek przekroczą stawki taryfowe ubezpieczenia określone w ust. 2 pkt 1, dopłaty przysługują w wysokości określonej w ust. 2 pkt 1.

8. W przypadku gdy uprawa rolna, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, jest prowadzona na działce ewidencyjnej, na której występują użytki rolne różnych klas, przy ustalaniu stawek taryfowych ubezpieczenia zakłady ubezpieczeń uwzględniają klasę tych użytków rolnych, których powierzchnia jest największa, zgodnie z oświadczeniem złożonym przez producenta rolnego w tym zakresie.

9. Minister właściwy do spraw rolnictwa określa corocznie, w terminie do dnia 30 listopada, w drodze rozporządzenia, maksymalne sumy ubezpieczenia dla poszczególnych upraw rolnych i zwierząt gospodarskich na rok następny, mając na uwadze zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony ubezpieczeniowej producentów rolnych, a także uwzględniając możliwości budżetu państwa.

10. Rada Ministrów określa corocznie, w terminie do dnia 30 listopada, w drodze rozporządzenia, wysokość dopłat na rok następny, mając na względzie powierzchnię upraw i liczbę zwierząt przewidzianą do objęcia ubezpieczeniem przez zakłady ubezpieczeń w następnym roku, a także założenia do ustawy budżetowej.

Art. 6 [Ochrona finansowa]

1. Ubezpieczenie obejmuje szkody powstałe w następstwie zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej, zaistniałe w gospodarstwach rolnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia.

2. W ubezpieczeniu upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, zakład ubezpieczeń odpowiada za szkody spowodowane przez:

1) huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne, jeżeli szkody w plonie głównym wyniosą co najmniej 10%;

2) suszę, jeżeli szkody w plonie głównym wyniosą co najmniej 25%.

3. 2) Odszkodowanie za szkody, o których mowa w ust. 2:

1) pkt 1 - może być pomniejszone o nie więcej niż 10% wartości tych szkód;

2) pkt 2 - może być pomniejszone o 20%, 25% albo 30% sumy ubezpieczenia w zależności od wysokości pomniejszenia wskazanej w umowie ubezpieczenia.

Art. 7 [Wypłata dopłat]

1. Dopłaty stanowią część należnych zakładom ubezpieczeń składek z tytułu zawartych umów ubezpieczenia.

2. Dopłaty są wypłacane zakładowi ubezpieczeń za dany kwartał, w terminie do 30. dnia miesiąca następującego po tym kwartale, na podstawie wniosku złożonego przez zakład ubezpieczeń, w terminie do 20. dnia tego miesiąca.

2a. W przypadku zawarcia przez zakłady ubezpieczeń porozumienia koasekuracyjnego, na podstawie którego zakłady ubezpieczeń zamierzają zawierać umowy ubezpieczenia na zasadach koasekuracji w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1170 i 1089), zwanego dalej „porozumieniem koasekuracyjnym”, dopłaty są wypłacane zakładowi ubezpieczeń wskazanemu w tym porozumieniu do reprezentowania pozostałych zakładów ubezpieczeń, zwanemu dalej „wiodącym zakładem ubezpieczeń”.

3. Wniosek zakładu ubezpieczeń zawiera informacje o:

1) wysokości składek z tytułu ubezpieczenia, z podziałem na składki z tytułu ubezpieczenia upraw i składki z tytułu ubezpieczenia zwierząt;

a) należnych zakładowi ubezpieczeń,

b) wpłaconych przez producentów rolnych;

2) wysokości dopłat, z podziałem na dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw i na dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia zwierząt;

3) liczbie zawartych umów ubezpieczenia;

4) wartości ubezpieczenia upraw oraz wartości ubezpieczenia zwierząt.

3a. W przypadku określonym w ust. 2a wniosek, o którym mowa w ust. 3, w imieniu zakładów ubezpieczeń, które zawarły porozumienie koasekuracyjne, składa wiodący zakład ubezpieczeń. Ponadto wniosek zawiera informacje o podziale wysokości dopłat między poszczególne zakłady ubezpieczeń, z podziałem na dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw i na dopłaty do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia zwierząt.

4. Za ostatni kwartał roku dopłaty są wypłacane zakładowi ubezpieczeń w terminie do dnia 31 grudnia, na podstawie wniosku złożonego przez zakład ubezpieczeń w terminie do dnia 15 grudnia.

Art. 8 [Komisja do Spraw Oceny Ofert]

1. Przy ministrze właściwym do spraw rolnictwa działa Komisja do Spraw Oceny Ofert, zwana dalej „Komisją”.

2. Członków Komisji powołuje minister właściwy do spraw rolnictwa.

3. Komisja działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

4. W skład Komisji wchodzi:

- 1) 2 przedstawicieli ministra właściwego do spraw rolnictwa;
- 2) przedstawiciel ministra właściwego do spraw instytucji finansowych;
- 3) przedstawiciel Komisji Nadzoru Finansowego;
- 4) przedstawiciel Polskiej Izby Ubezpieczeń;
- 5) przedstawiciel Krajowej Rady Izb Rolniczych;
- 6) przedstawiciel związków zawodowych rolników indywidualnych;
- 7) przedstawiciel społeczno-zawodowych organizacji rolników.

5. Obsługę organizacyjno-techniczną Komisji zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Art. 9 [Umowy w sprawie dopłat]

1. Minister właściwy do spraw rolnictwa zawiera z zakładami ubezpieczeń, które przedstawią ofertę z warunkami ubezpieczenia upraw i zwierząt, umowy w sprawie dopłat.

2. Zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność w zakresie ubezpieczeń majątkowych zainteresowane zawarciem umów w sprawie dopłat przedstawiają ofertę w terminie do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok, na który mają być zawarte umowy.

2a. W przypadku gdy zostało zawarte porozumienie koasekuracyjne, ofertę w imieniu zakładów ubezpieczeń, które zawarły to porozumienie, składa wiodący zakład ubezpieczeń.

3. Umowy w sprawie dopłat są zawierane na rok kalendarzowy w terminie do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok, na który mają być zawarte.

4. Oferta zakładu ubezpieczeń powinna zawierać:

- 1) nazwę, siedzibę i adres zakładu ubezpieczeń;
- 2) zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego albo dokument potwierdzający notyfikację prowadzenia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej działalności - w przypadku podmiotów zagranicznych;
- 3) opinię Komisji Nadzoru Finansowego o sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń - w przypadku krajowego zakładu ubezpieczeń lub głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń mającego siedzibę w państwie nienależącym do Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, a w przypadku zagranicznego zakładu ubezpieczeń mającego siedzibę w państwie należącym do Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego i wykonującego działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w formie oddziału lub w formie innej niż przez oddział w ramach swobody świadczenia usług - opinię o sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń sporządzoną przez właściwy zagraniczny organ nadzoru;
- 4) warunki ubezpieczenia upraw i zwierząt;
- 5) proponowane wysokości stawek taryfowych;
- 6) proponowane sumy ubezpieczenia upraw i zwierząt;
- 7) wskazanie powierzchni upraw i liczby zwierząt przewidzianych do objęcia ubezpieczeniem;
- 8) określenie obszaru objętego zakresem działania zakładu ubezpieczeń;
- 9) informację o dotychczasowej działalności na rynku ubezpieczeń w rolnictwie;
- 10) warunki likwidacji szkód, w tym zasady i tryb ustalania wysokości szkód.

4a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

4b. W przypadku określonym w ust. 2a informację, o których mowa w ust. 4 pkt 1 i 9, oraz dokumenty, o których mowa w ust. 4 pkt 2 i 3, powinny dotyczyć każdego z zakładów ubezpieczeń, które zawarły porozumienie koasekuracyjne. Ponadto oferta powinna zawierać:

- 1) wskazanie, który z zakładów ubezpieczeń jest wiodącym zakładem ubezpieczeń;
- 2) zasady udziału zakładów ubezpieczeń w:
 - a) składce z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia,
 - b) ochronie ubezpieczeniowej i wypłacie odszkodowań za szkody - określone w porozumieniu koasekuracyjnym;
- 3) wskazanie, które z zakładów ubezpieczeń będą wykonywały czynności polegające na ustalaniu przyczyn i okoliczności zdarzeń losowych oraz wysokości szkód i rozmiaru odszkodowań;
- 4) kopię porozumienia koasekuracyjnego potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń woli w imieniu wiodącego zakładu ubezpieczeń.

5. Komisja sprawdza, czy oferta spełnia warunki, o których mowa w ust. 4, a w szczególności, czy opinia, o której mowa w ust. 4 pkt 3, potwierdza, że sytuacja finansowa zakładu ubezpieczeń gwarantuje wywiązanie się z oferty.

6. W umowach w sprawie dopłat określa się:

- 1) warunki ubezpieczenia upraw i zwierząt;
- 2) wysokość stawek taryfowych;
- 3) wysokość limitu dopłat;
- 4) wskazanie powierzchni upraw i liczby zwierząt przewidzianych do objęcia ubezpieczeniem;
- 5) warunki likwidacji szkód, w tym zasady i tryb ustalania wysokości szkód;
- 6) sposób i terminy przekazywania i rozliczania środków na dopłaty;
- 7) sposób przeprowadzania kontroli w zakresie realizacji umów w sprawie dopłat i umów ubezpieczenia;
- 8) warunki zwrotu dopłat w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Art. 10 [Kontrola]

1. Minister właściwy do spraw rolnictwa sprawuje kontrolę realizacji umów w sprawie dopłat i umów ubezpieczenia w zakresie jej zgodności z przepisami ustawy i przepisami o finansach publicznych.

2. Czynności kontrolne są wykonywane przez kontrolującego po okazaniu legitymacji służbowej oraz doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera co najmniej:

- 1) podstawę prawną do wykonywania kontroli;
- 2) oznaczenie organu kontroli;
- 3) datę i miejsce jego wystawienia;
- 4) imię i nazwisko kontrolującego oraz numer jego legitymacji służbowej;
- 5) firmę kontrolowanego;
- 6) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 7) datę rozpoczęcia i przewidywany termin zakończenia kontroli;
- 8) podpis osoby udzielającej upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji;
- 9) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego.

4. *(uchylony)*

5. Czynności kontrolne obejmują sprawdzenie dokumentów w zakładzie ubezpieczeń lub u producentów rolnych, w szczególności zawartych umów ubezpieczenia oraz sprawozdań ze szkodowości.

6. Osoba wykonująca czynności kontrolne może:

- 1) żądać pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli;
- 2) sporządzać kopie oraz wyciągi z dokumentów związanych z przedmiotem kontroli oraz zabezpieczać te dokumenty.

7. Osoba wykonująca czynności kontrolne sporządza z przebiegu tych czynności protokoły.

8. Protokół podpisuje osoba wykonująca czynności kontrolne oraz podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciel.

9. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciela, protokół podpisuje tylko osoba wykonująca czynności kontrolne, dokonując w protokole stosownej adnotacji o odmowie podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany lub jego przedstawiciela.

10. ³⁾ Do kontroli działalności gospodarczej zakładu ubezpieczeń w zakresie zawierania i wykonywania umów ubezpieczenia, o których mowa w przepisach niniejszej ustawy, stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646).

Art. 10a [Dotacja celowa]

1. Zakładom ubezpieczeń:

- 1) które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat,
- 2) innym niż określone w pkt 1, które zawarły umowy ubezpieczenia obowiązkowego upraw,
- 3) o których mowa w pkt 1 i 2, które zawarły porozumienie koasekuracyjne - przysługuje dotacja celowa na pokrycie części odszkodowań wypłaconych producentom rolnym z tytułu szkód spowodowanych przez suszę, zwana dalej „dotacją”.

2. Dotacja przysługuje w wysokości 60% różnicy pomiędzy łączną kwotą odszkodowań wypłaconych w danym roku kalendarzowym z tytułu szkód spowodowanych przez suszę, na podstawie umów ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, oraz umów ubezpieczenia obowiązkowego tych upraw, a kwotą stanowiącą 90% sumy składek uiszczonych w danym roku kalendarzowym z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, oraz umów ubezpieczenia obowiązkowego tych upraw od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez suszę, łącznie z dopłatami do tych składek wypłaconymi zakładowi ubezpieczeń w danym roku kalendarzowym.

Art. 10b [Wniosek o przyznanie dotacji]

1. Minister właściwy do spraw rolnictwa, na wniosek zakładu ubezpieczeń, przyznaje dotację i określa jej wysokość, w drodze decyzji.

2. Wniosek o przyznanie dotacji zakład ubezpieczeń składa w terminach:

- 1) do dnia 30 czerwca danego roku kalendarzowego - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 maja danego roku kalendarzowego;
- 2) do dnia 30 września danego roku kalendarzowego - za okres od dnia 1 czerwca do dnia 31 sierpnia danego roku kalendarzowego;
- 3) do dnia 31 stycznia następnego roku kalendarzowego - za okres od dnia 1 września do dnia 31 grudnia danego roku kalendarzowego.

3. Wniosek o przyznanie dotacji zawiera:

- 1) nazwę, siedzibę i adres zakładu ubezpieczeń;
- 2) określenie wysokości odszkodowań wypłaconych producentom rolnym od dnia 1 stycznia danego roku kalendarzowego do końca okresu objętego wnioskiem;
- 3) określenie wysokości odszkodowań wypłaconych producentom rolnym w okresie, za który jest składany wniosek;
- 4) wskazanie liczby producentów rolnych, którym zostały wypłacone odszkodowania w okresie, za który jest składany wniosek;
- 5) wskazanie powierzchni upraw, na których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę;
- 6) określenie wysokości składek uiszczonych od dnia 1 stycznia danego roku kalendarzowego do końca okresu objętego wnioskiem, łącznie z dopłatami do tych składek wypłaconymi zakładowi ubezpieczeń;
- 7) określenie wysokości dotacji obliczonej zgodnie z art. 10a ust. 2 za okres od dnia 1 stycznia danego roku kalendarzowego do końca okresu objętego wnioskiem;
- 8) wskazanie kwoty dotacji otrzymanej w danym roku kalendarzowym do dnia złożenia wniosku;
- 9) określenie wysokości dotacji, o jaką występuje zakład ubezpieczeń;
- 10) nazwę banku oraz numer rachunku bankowego, na który powinny zostać przekazane środki z tytułu dotacji.

3a. Załatwienie sprawy dotyczącej przyznania dotacji następuje w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku zakładu ubezpieczeń o przyznanie dotacji. Dotacje są wypłacane zakładowi ubezpieczeń w terminie 10 dni roboczych od dnia doręczenia decyzji.

3b. W przypadku gdy wartość dotacji otrzymanej za poprzednie okresy, o których mowa w ust. 2, przewyższa wysokość dotacji za okres od dnia 1 stycznia w danym roku kalendarzowym do końca okresu objętego wnioskiem, ustalonej zgodnie z art. 10a ust. 2, zakład ubezpieczeń zwraca różnicę między kwotą otrzymanej dotacji a kwotą dotacji należnej, w terminie 14 dni od dnia upływu terminu określonego dla złożenia tego wniosku.

3c. W przypadku gdy zostało zawarte porozumienie koasekuracyjne, wniosek o przyznanie dotacji w imieniu zakładów ubezpieczeń, które zawarły to porozumienie, składa wiodący zakład ubezpieczeń.
3d. W przypadku określonym w ust. 3c we wniosku o przyznanie dotacji informacje, o których mowa w ust. 3 pkt 2, 3, 7 i 9, podaje się w odniesieniu do każdego z zakładów ubezpieczeń, które zawarły porozumienie koasekuracyjne. Do wniosku o przyznanie dotacji dołącza się kopię porozumienia koasekuracyjnego potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń woli w imieniu wiodącego zakładu ubezpieczeń.

3e. Wiodący zakład ubezpieczeń jest obowiązany do rozliczenia się z kwoty otrzymanej dotacji z pozostałymi zakładami ubezpieczeń. Rozliczenie następuje w proporcji wynikającej z zasad udziału tych zakładów ubezpieczeń w ochronie ubezpieczeniowej i wypłacie odszkodowań za szkody, określonych w porozumieniu koasekuracyjnym.

3f. W przypadku, o którym mowa w ust. 3b, do zwrotu dotacji są zobowiązane solidarnie zakłady ubezpieczeń, które zawarły porozumienie koasekuracyjne.

4. Do postępowania w sprawie przyznania dotacji w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

4a. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany rozliczyć otrzymaną dotację oraz złożyć ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji wypłat producentom rolnym odszkodowań z tytułu szkód spowodowanych przez suszę.

4b. Do wiodącego zakładu ubezpieczeń stosuje się przepis ust. 4a.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób rozliczania dotacji, w tym wzór dokumentu, na którym dokonuje się jej rozliczenia, oraz tryb składania i wzór sprawozdania, o którym mowa w ust. 4a, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego rozliczenia dotacji oraz kierując się potrzebą ujednolicenia dokumentów stosowanych do jej rozliczania.

Art. 10c [Obowiązkowe ubezpieczenie upraw]

1. Rolnik w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1307/2013, zwany dalej „rolnikiem”, który uzyskał płatności bezpośrednie w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia obowiązkowego upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne.

2. Obowiązek ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, uważa się za spełniony, jeżeli od dnia 1 lipca roku następującego po roku, za który rolnik uzyskał płatności bezpośrednie, w okresie 12 miesięcy, ochroną ubezpieczeniową objęte jest co najmniej 50% powierzchni upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, od co najmniej jednego z ryzyk wymienionych w ust. 1.

3. Rolnik zawiera umowy ubezpieczenia obowiązkowego z wybranym zakładem ubezpieczeń:

- 1) który zawarł z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowę w sprawie dopłat, albo
- 2) innym niż określony w pkt 1, wykonującym działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1.

4. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1, rozpoczyna się w przypadku ubezpieczenia tych upraw od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez:

1) *uchylony*

2) powódź, suszę, grad i przymrozki wiosenne - po upływie 14 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego;

3) ujemne skutki przezimowania - od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, z tym że powinna być ona zawarta w terminie do dnia 1 grudnia.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, do umów ubezpieczenia obowiązkowego udziela się dopłat na zasadach określonych w ustawie dla dopłat do umów ubezpieczenia.

6. Rolnik, który nie spełnił obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, zgodnie z warunkami tego ubezpieczenia określonymi w ustawie, jest obowiązany wnieść opłatę za niespełnienie tego obowiązku.

7. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 6, obowiązującej w każdym roku kalendarzowym, stanowi równowartość w złotych 2 euro od 1 ha, ustalaną przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski według tabeli kursów nr 1 w roku kontroli.

8. W przypadku niezawarcia przez ministra właściwego do spraw rolnictwa umów, o których mowa w art. 9, a także gdy rolnik nie zawarł umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu pisemnej odmowy zawarcia takiej umowy, w szczególności z powodu zaoferowania ubezpieczenia w stawkach taryfowych ubezpieczenia wyższych niż określone w art. 5 ust. 2 co najmniej w dwóch zakładach ubezpieczeń, które zawarły z ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie dopłat, przepisów ust. 6 i 7 nie stosuje się.

9. Opłata za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego jest wnoszona na rzecz gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika.

10. Do umowy ubezpieczenia obowiązkowego w zakresie nieuregulowanym w ust. 1-5 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące umowy ubezpieczenia.

11. Do kontroli spełniania obowiązku ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, oraz dochodzenia opłat za niespełnienie tego obowiązku stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2060 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 1089) w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych.

12. Dane indywidualne zawarte w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, niezbędne do przeprowadzenia kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego, udostępnia się organom przeprowadzającym tę kontrolę.

Art. 11 [Zwrot]

1. Dopłaty i dotacja wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlegają niezwłocznie zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.
2. Do należności wraz z odsetkami od zaległości z tytułu dopłat i dotacji, wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości stosuje się odpowiednio przepisy działu III i IV ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2017 r. poz. 201, 648, 768, 935, 1428 i 1537).
3. Uprawnienia organu podatkowego określone w ustawie, o której mowa w ust. 2, przysługują ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.
4. Do spraw nieuregulowanych ustawą dotyczących rozliczenia środków na dopłaty i dotację stosuje się przepisy o finansach publicznych dotyczące dotacji.
5. Do egzekucji należności, o których mowa w ust. 2, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 12 [Wejście w życie] Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia⁴⁾.

- 1) Art. 3 ust. 2 pkt 12 zmieniony ustawą z dnia 6.03.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 650), która wchodzi w życie 30.04.2018 r.
- 2) Art. 6 ust. 3 w brzmieniu ustawy z dnia 23.10.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 2124), która wchodzi w życie 10.11.2018 r., stosuje się od dnia notyfikowania Rzeczypospolitej Polskiej pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem zmiany programu pomocy dotyczącego dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz częściowego dofinansowania odszkodowań wypłacanych producentom rolnym w związku z suszą (reasekuracja).
- 3) Art. 10 ust. 10 w brzmieniu ustawy z dnia 6.03.2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 650), która wchodzi w życie 30.04.2018 r.
- 4) Ustawa została ogłoszona w dniu 9 sierpnia 2005 r.